

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної і науково-педагогічної роботи та рекрутації,
проф. Саврилюк С. В.

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
**Сучасна історія країн Азії, Африки
та Латинської Америки**

підготовки бакалавра
напряму підготовки: 6.020302 «Історія»

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни « Сучасна історія країн Азії Африки та Латинської Америки» підготовки бакалаврів, галузі знань 0203 гуманітарні науки, напряму підготовки: 6.020302 Історія

” ____ ” _____, 2018 р. - 23 с.

Розробник: Стрільчук Людмила Василівна, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Каліщук Оксана Миколаївна, доктор історичних наук, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії.
протокол № від _____ 2018 р.
Завідувач кафедри _____ (Крамар Ю. В.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету
протокол № від _____ 2018 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (Карліна О. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: 0203 гуманітарні науки Спеціальність: 6.020302 Історія Освітній ступінь бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 108/3		Рік навчання: <i>четвертий</i>
		Семестр: <i>восьмий</i>
		Лекції: <i>36 год.</i>
ІНДЗ: <i>є</i>		Практичні (семінари): <i>24 год.</i>
		Самостійна робота: <i>28 год.</i>
		Індивідуальна робота: <i>20 год.</i>
	Форма контролю: <i>екзамен</i>	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Сучасна історія раїн Азії, Африки та Латинської Америки є важливою складовою світової сучасної історії, яка об'єднує в єдине ціле регіональну історію, історію окремих країн, адже жодна нація чи народ не може розвиватися окремо чи ізольовано від інших народів. Особливе місце в системі знань про сучасний світ посідають сучасні міжнародні відносини, суб'єктами яких є кожна окрема країна, великі географічні регіони, військово-політичні блоки та економічні об'єднання держав. Розуміння сучасної геополітичної ситуації у світі на пряму залежить від знання сучасної історії окремих країн і регіонів та вміння аналізувати і виокремлювати специфічні особливості політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн, міжнародно-політичної діяльності головних суб'єктів сучасних міжнародних відносин, як у окремо взятих регіонах – Азії, Африці чи Латинській Америці, так і загально світовому вимірі. Саме такий предмет як «Сучасна історія раїн Азії, Африки та Латинської Америки» дає можливість не лише орієнтуватися у політико-економічній ситуації регіону, що вивчається, але й робити прогнози щодо можливого розвитку ситуації, прораховувати напрямки зовнішньої політики країн, передбачати політичні напруження та економічні кризи. З огляду на вище сказане, актуальність і важливість курсу є очевидною.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів ґрунтовних знань про історію створення та розвитку країн регіону, їх політичну, соціально-економічну структури, основні напрямки, проблеми і перспективи сучасних міжнародних відносин у досліджуваному регіоні, вміння визначати специфіку регіональних міждержавних взаємин, аналізувати блокову політику, здійснювати порівняння векторів зовнішньої політики різних держав, визначати ризики та наслідки сучасних міжнародних відносин, аналізувати роль країн Азії, Африки та Латинської Америки у сучасному світі, визначати головні тенденції їх розвитку.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- володітимуть базовими знаннями з дисципліни;
- вивчать хронологію та термінологію пов'язану із навчальним курсом;
- навчатися аналізувати та співставляти історичні факти, теоретичні концепції, тощо;
- оволодіють методикою політичного прогнозування;
- засвоять джерельну базу та історіографію предмету;
- розрізнятимуть особливості та специфіку розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки;
- умітимуть визначати специфіку регіональних міжнародних відносин сучасного світу.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Афро-Азійський регіон та Латинська Америка у міжвоєнні десятиліття.

Тема 1. Політичні та соціальні процеси на Сході у міжвоєнний період.

Політичні трансформації у арабських країнах в роки Першої світової війни, специфіка колоніальних режимів, пряма та непряма системи управління. Арабський Схід у роки Першої світової війни та після її завершення, зміни у соціальній структурі. Демографічна ситуація. Культурні процеси: традиції та новації, релігійний чинник у суспільних трансформаціях.

Країни Магрибу у міжвоєнний період: утворення політичних партій, національно-визвольна ідеологія. Боротьба за національну незалежність Тунісу, Алжиру, Єгипту. Релігійні секти і їх роль у суспільному житті (на прикладі Судану). Країни Малої Азії та Середнього Сходу у міжвоєнний період. Національні еліти у боротьбі з колоніалізмом.

Тема 2. Латинська Америка у міжвоєнний період та у роки Другої світової війни: основні тенденції розвитку.

Наслідки Першої світової війни для країн Латинської Америки: економічне зростання та політична нестабільність. Політична та економічна переорієнтація країн регіону на США. Політичні та соціальні процеси 20-30-х років ХХ століття. Диктатури та революційні процеси. Економічні перетворення у Мексиці, Бразилії, Чилі, Венесуелі, Аргентині, Перу, Уругваї.

Державотворчі процеси, політичні партії та військові хунти. Конституції у країнах Латинської Америки: порівняльний аспект. Сандініський фронт національного визволення в Нікарагуа. Куба у боротьбі за незалежність. Режим Батісти. Політика США щодо країн Центральної та Південної Америки.

Тема 3. Країни Північної Африки у міжвоєнний період.

Міжвоєнні роки для більшості країн Північної Африки були періодом економічного піднесення, якому сприяли зростання виробництва сільськогосподарських товарів, збільшення видобутку мінеральної сировини на експорт. З іншого боку, це приводило до тісного прив'язування економік африканських країн до світового ринку і залежності від його коливань. Розвиток економіки африканських країн зумовив і формування відповідних прошарків суспільства — підприємців, найманих робітників.

Важливим для африканських країн стало формування еліт із місцевого населення. Потреба колоніальних адміністрацій у місцевих кадрах спонукала колонізаторів до створення шкіл та інших навчальних закладів, які готували дрібних чиновників, учителів, підприємців. Ці люди згодом стали тим середовищем, в якому формувались ідеї національно-визвольної боротьби та її лідери.

Тема 4. Політичний розвиток країн Південно-Східної Азії у першій половині ХХ століття.

На початку ХХ ст. країни Південно-Східної Азії знаходились у повній залежності від Англії, Франції та Голландії. Для утримання цих територій у кожній з них було встановлено специфічні методи правління: від протекторату до політично безправних територій.

Перша світова війна дала поштовх до створення національних економік і, відповідно, до формування національного капіталу і робітничого класу. Трансформація існуючих структур суспільства викликала появу нових конфліктів між працею й капіталом, між національним капіталом і капіталом метрополій, занепад традиційних еліт.

На новій основі розгорнувся етап національно-визвольного руху за участю національних політичних партій, які прагнули подолання відсталості через завоювання національної незалежності та проведення модернізації.

Тема 5. Китай в 1918 - 1925 рр.

Наслідки Першої світової війни для Китаю, втрата територій та посилення залежності від європейських держав, США та Японії. «Рух 4-го травня», наростання антияпонських настроїв у суспільстві. Двовладдя в Китаї. Діяльність Сунь Ят-сена, орієнтація на російських більшовиків. Утворення Комуністичної партії Китаю (КПК). Спроби співпраці між КПК та Гоміньданом.

Наростання кризи, загострення антияпонських настроїв у суспільстві. Чан Кайші у пошуку союзників. Назрівання революційної ситуації в країні. Міжнародні суперечності за Китай. Причини та початок громадянської війни.

Тема 6. Японія у 20-ті рр. ХХ ст.: політико-економічна ситуація.

Наслідки Першої світової війни для Японії у світлі рішень Версальської та Вашингтонської мирних конференцій, втрата «арендованих» територій у Китаї. Зовнішня політика Японії у 20-х роках ХХ століття, зміна пріоритетів. Наростання кризових явищ у країні. «Рисові бунти» – стихійні виступи населення проти зростання цін на основні продукти харчування. Страйковий рух робітників 1919 року та антияпонське повстання в Кореї. Політична ситуація та соціальні процеси.

Демократичний рух. Здійснення агресивної зовнішньої політики Японією. Світова економічна криза: японська специфіка. Пошук шляхів виходу з економічної і політичної кризи. Безробіття та страйковий рух.

Тема 7. Монголія в першій половині ХХ століття.

Теократія у Монголії. Соціальна структура суспільства. Зовнішня (Халха) та внутрішня Монголія: спільне та відмінне. Китайський та Російський впливи на політичну та економічну ситуацію у Монголії.

Монгольський народ у боротьбі за незалежність. Китайська окупація країни, режим барона Унгерна. Ліквідація теократичної системи. Утворення Монгольської Народної республіки, Сухе Батор. Роль Радянської Росії у становленні нової Монгольської держави. Чой Бол Сан та політичні чистки правлячої верхівки. Соціальні трансформації у суспільстві. Зовнішня політика МНР, зближення з СРСР. Радянська модель розвитку: п'ятирічки та експерименти колективізації і їх наслідки. Монгольська Народна республіка у Другій світовій війні.

Тема 8. Ефіопія в першій половині ХХ століття.

Трансформації політичного та економічного життя Ефіопії у період правління Менеліка II. Формування нової армії та зовнішня політика. Реформи в галузі освіти та культури. Вплив Першої світової війни на політичну ситуацію в Ефіопії. Лідж Іясу та державний переворот.

Правління тріумвірату: Заудіту, Тефері Макконин, Хербате Гейоргіс. Борожба старо-та младаефіопів. Модернізація політичного та економічного життя країни у другій половині 20-х років XX століття. Ефіопія у період Хайле Сіласье I: зовнішня політика та згортання реформ. Італійська агресія проти Ефіопії 1935 року. Пошук союзників. Війна з незалежність, втручання Великої Британії у конфлікт. Вступ Ефіопії у Лігу Націй та активізація зовнішньої політики напередодні Другої світової війни.

Змістовий модуль 2. Латинська Америка та Афро-Азійський регіон у другій половині XX – на початку XXI століть.

Тема 9. Криза колоніалізму і вихід країн що визволилися на міжнародну арену.

Завершення Другої світової війни та початок деколонізації. Утворення ООН. Причини та особливості деколонізаційних процесів у Азії та Африці. Перша хвиля деколонізації (Азійський континент): переговорний процес і криваві сценарії здобуття незалежності. Бандунзька конференція країн Азії та Африки. Друга хвиля деколонізації (Африка). Третя хвиля деколонізації та здобуття незалежності залишками колоніальних територій. Міжнародно-правовий статус країн, що визволилися.

Пошук шляхів політичного та економічного розвитку країнами, що визволилися. Проблеми пошуку власних ніш зовнішньої політики. Становлення руху афро-азійської солідарності. Формування політичних та військових блоків країнами Азії і Африки, що визволились з-під колоніального гніту.

Тема 10. Південна Азія, як політико-географічний регіон: особливості політичного і соціально-економічного розвитку у II пол. XX століття.

Основні компоненти забезпечення регіональної стабільності. Політична й економічна складові регіональних відносин. Місце Японії як великої держави сучасного світу в системі міжнародних відносин. Нова роль Китаю. Розв'язання проблеми Гонконгу. Тайванська проблема та територіальні суперечки в зоні Південно-Китайського моря. Вплив “молодих азійських тигрів” на міжнародне становище та міжнародні відносини в регіоні Тихого океану. Проблема об'єднання Південної та Північної Кореї. Індонезія в міжнародній політиці АТР.

Стратегічна та військово-політична роль Індостану та Індокитаю. Індія та Пакистан у міжнародних відносинах регіонального характеру. Вплив Росії на формування та еволюцію регіональної системи міжнародних відносин. Роль регіональних економічних організацій інтеграційного типу (АСЕАН – Асоціація країн Південно-Східної Азії, АТЕР – Азіатсько-тихоокеанська економічна рада, Східноазійська економічна рада, Тихоокеанська конференція по торгівлі та економічному розвитку, Економічна рада басейну Тихого океану, Рада тихоокеанського економічного співробітництва).

Тема 11. Японія у другій половині XX століття.

Завершення Другої світової війни та її наслідки для Японії. Американський окупаційний режим. Ліквідація дзайбацу, нова конституція, зміна політичної системи. Сан-Франциський мирний договір. Японія у пост-окупаційний період: традиції та новачі. «Процвітання Дзіму».

Формування «півтора партійної системи». Економічні реформи та переорієнтація японської економіки на новітні галузі. Боротьба за світові ринки. Зовнішня політика Японії 60-80-х роках XX століття. Інвестиційна політика Японії щодо азійських країн. Економічний прорив 70-х років XX століття та зміцнення єни. Крах «півтора партійної системи». Кризи

90-х років та їх наслідки. Нові вектори зовнішньої політики Японії наприкінці ХХ століття: здобутки та прорахунки.

Тема 12. Корея у другій половині ХХ століття.

Завершення Другої світової війни та її наслідки для Кореї. Радянська та американська зони окупації: управління, реформи, політика. Утворення двох корейських держав - КНДР та РК: спільне та відмінне. Війна 1950 – 1953 років: причини, перебіг, наслідки. Повоєнна відбудова.

КНДР у другій половині ХХ століття. Комуністичний режим та ідеологія «чучхе». Політичні та економічні перетворення. Кім Ір Сен – претензії на світове комуністичне лідерство. Міжнародна ізоляція: причини та наслідки. Економічні проблеми 70-80-х років ХХ століття. КНДР у період правління Кім Чен Іра, спроба виходу з міжнародно-політичної ізоляції.

Республіка Корея у 50-90-х роках ХХ століття. Президентство Лі Син Мана та орієнтація на США. Економічна криза 40-50-х років ХХ століття. Режим «Другої республіки». Військовий переворот Пака Чжон Хі. Республіка Корея у період «Третьої та Четвертої республіки». Економічні перетворення 60-70-х років. «Сірі зони» та японські інвестиції. Зміна конституцій та політична криза другої половини 70-х років. Президентство Ро Де У. Зовнішня політика РК. Економічний підйом 80-90-х років ХХ століття. Спроби між корейського діалогу.

Тема 13. Країни Латинської Америки в 60-70-ті рр. ХХ століття.

«Наздоганяючий розвиток» країн Латинської Америки у повоснні десятиліття, політична нестабільність та економічні проблеми. Військові диктатури та державні перевороти, як визначальна риса політичного розвитку регіону.

«Союз заради прогресу», як спроба подолання економічного відставання. Реформи та модернізація у країнах Латинської Америки 60-х років. Роль США у економічних перетвореннях регіону. Латиноамериканська інтеграція. Утворення Латиноамериканської Асоціації вільної торгівлі (Андська група та Лаплатський блок) та інтеграційного об'єднання Центрально-Американський спільний ринок. Латиноамериканський песо, єдина економічна політика. Здобутки та прорахунки інтеграційних процесів. «Нова роль» військових у Латинській Америці. Революція в Перу та спроби реформ.

Тема 14. Латинська Америка в 70-90-ті роки ХХ століття та на початку ХХІ століття.

Латиноамериканський регіон у 70-80-х роках ХХ століття. Центральноамериканська криза та проблеми її вирішення. Створення у 1983 р. Контадорської групи (Мексика, Венесуела, Колумбія, Панама). Контадорський процес по миру, співробітництву та політичному врегулюванню центральноамериканського конфлікту. Досвід трансформації суспільства в країнах Латинської Америки: характер і значення зовнішньополітичних факторів. Куба та її зовнішня політика в нових історичних і міжнародних реаліях. Діяльність Організації Американських держав (ОАД) і роль впливу США на країни Латинської Америки.

Проблема політичної стабільності та розвиток інтеграційних процесів у регіоні на початку ХХІ століття. Значення регіональних об'єднань і організацій: Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі (ЛАВТ), Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ), Центральноамериканський спільний ринок (ЦАСР), Центральноамериканська система інтеграції (ЦАСІ), Латиноамериканська економічна система (ЛАЕС), Андська група, Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), Спільний ринок країн півдня Америки (МЕРКОСУР).

Тема 15. Єгипет у другій половині ХХ століття.

Звільнення Єгипту від британського колоніального гніту. Революція військових. Політичне суперництво Мухаммеда Нагіба та Гамаль-Адбель Насера. Реформи політичного та економічного життя. Соціальні процеси середини ХХ століття. Суецька криза та її міжнародно-політичний резонанс. Пошук нових зовнішньополітичних орієнтирів. Зближення Єгипту з СРСР.

Арабо-ізраїльське протистояння. Збройне протистояння між Єгиптом на Ізраїлем у 50-60 рр. ХХ століття. Єгипет – лідер арабського світу. Утворення та розпад ОАР. Шестиденна війна та її наслідки. Анвар Саддат та його політика. Війна «Йом кіпур» та зміна зовнішніх пріоритетів Єгипту. Кмп-Девідські домовленості. Ізоляція Єгипту та арабські країни. Хосні Мубарак: внутрішня та зовнішня політика і зміна орієнтирів у зовнішній політиці.

Тема 16. Афганський вузол суперечностей у сучасному світі.

Афганістан, як регіон геополітичних суперечностей. Релігійні та міжетнічні суперечності. Афганістан у міжнародно-політичній діяльності основних гравців світової політики. Встановлення в Афганістані прокомуністичного режиму. Введення радянських військ в країну. Громадянська війна. Виведення радянських військ та ситуація в Афганістані. Зміна зовнішньополітичних орієнтирів.

Прихід до влади талібів та особливості політичного режиму. Громадянська війна в Афганістані 90-х років ХХ століття. Міжнародно-політична ізоляція Афганістану. Міжнародний тероризм, Аль-Кайда. Загострення американо-афганських відносин та військові операції США в Афганістані. Афганістан на сучасному етапі: внутрішня та зовнішня політика.

Тема 17. Іранський чинник у сучасній міжнародній політиці.

Геополітичний та стратегічний потенціал Ірану на сучасному етапі. Міжнародно-політичні колізії навколо іранської ядерної програми. Військова програма. Міжнародна ізоляція Ірану та вихід із неї. Курдське питання у зовнішній політиці Ірану. Амбіції щодо регіонального і світового лідерства. Релігійна ситуація. Енергетичний чинник у зовнішньополітичному курсі Ірану. Питання транспортування нафти та газу у сучасній політиці Ірану.

Міжнародні терористичні організації і Іран. Криза американо-іранських відносин та перспективи її вирішення. Іранський вектор зовнішньої політики країн Європейського Союзу. Російська Федерація та Іран.

Тема 18. Близький Схід крізь призму міжнародного тероризму.

Близький Схід, як колыска міжнародного тероризму. Виникнення та діяльність терористичних організацій на Близькому Сході: «Аль-Кайда», «Хамас», «Хесбулла». «Талібан», «Брати мусульмани». Інститут джихаду та джихадисти: ідеологія та цілі. Віртуальні університети джихаду. Релігійний фанатизм, міжетнічні та міжнаціональні протиріччя. Взаємовідносини між сунітами та шіїтами.

Міжнародна терористична діяльність близькосхідних радикальних організацій. Методи та практика запобігання та боротьби з терористами. Ізраїльська, британська та американська схеми боротьби з міжнародним тероризмом.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин, відведених на: аудиторні та позааудиторні заняття (денна форма)				
		Лекції	Семінари	Сам. роб.	Індивід. робота	Усього
Змістовий модуль 1. Афро-Азійський регіон та Латинська Америка у міжвоєнні десятиліття .						
1	Політичні та соціальні процеси на Сході у міжвоєнний період	2		1	1	4
2	Туреччина в період між двома світовими війнами		2	1	1	4
3	Латинська Америка у міжвоєнний період та у роки Другої світової війни: основні тенденції розвитку	2		1	1	4
4	Країни Північної Африки у міжвоєнний період.	2		1	1	4
5	Політичний розвиток країн Південно-Східної Азії у першій половині ХХ століття.	2		1	1	4
6	Китай в 1918 - 1925 рр.	2		1		3
7	Китай в роки революції 1925-1927 рр. і громадянської війни		2	1		3
8	Індія в період між двома світовими війнами		2	1		3
9	Японія у 20-ті рр. ХХ ст.: політико-економічна ситуація	2		1		3
10	Японія в період світової економічної кризи 1919 -1933 рр. і війни на Далекому Сході		2	1	1	4
11	Монголія в першій половині ХХ століття	2		1		3
12	Ефіопія в першій половині ХХ століття	2		1	1	4
Разом за змістовим модулем 1		16	8	12	7	43
Змістовий модуль 2. Латинська Америка та Афро-Азійський регіон у другій половині ХХ – на початку ХХІ століть						
13	Криза колоніалізму і вихід країн що визволилися на міжнародну арену	2		1	1	4
14	Південна Азія, як політико-географічний регіон: особливості політичного і соціально-економічного розвитку у II пол. ХХ століття	2		1	1	4
15	Політичний та соціально-		2	1		3

	економічний розвиток Індії у другій половині ХХ століття					
16	Китай у другій половині ХХ століття: особливості політичного і економічного розвитку		4	1	1	4
17	Японія у другій половині ХХ століття	2		1	1	4
18	Корея у другій половині ХХ століття	2		1	1	4
19	Країни Латинської Америки в 60-70-ті рр. ХХ століття.	2		1	1	4
20	Карибська криза історичні уроки та настанови		2	1		3
21	Латинська Америка в 70-90-ті роки ХХ століття та на початку ХХІ століття	2		1	1	4
22	Революційні процеси в країнах Латинської Америки другої половини ХХ століття: причини, характер, наслідки		2	1		3
23	Єгипет у другій половині ХХ століття	2		1	1	4
	Арабо-ізраїльський конфлікт: генеза, динаміка, перспективи		2	1	1	4
24	Афганістан у другій половині ХХ століття		2	1		3
25	Афганський вузол суперечностей у сучасному світі	2		1	1	4
26	Ірак в останній третині ХХ - на початку ХХІ століть.		2	1	1	4
27	Іранський чинник у сучасній міжнародній політиці	2		1	1	4
28	Близький Схід крізь призму міжнародного тероризму	2		1	1	4
Разом за змістовим модулем 2		20	16	16	13	65
Усього годин:		36	24	28	20	108

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Політична карта Азії та Африки після завершення Першої світової війни.	1
2.	Реформи младотурків.	1
3.	Суспільний лад та політична карта Латинської Америки після Першої світової війни.	1
4.	Колоніальна система: пряма і непряма форми управління.	1
5.	Французька колоніальна система у Південно-Східній Азії: особливості та проблеми.	1

6.	Наслідки Першої світової війни для Китаю.	1
7.	Китай у роки громадянської війни.	1
8.	Британське колоніальне управління Індією у міжвоєнний період: традиції і новації.	1
9.	Наслідки Першої світової війни для Японії.	1
10.	Японія у роки світової економічної кризи.	1
11.	Монголія у боротьбі за незалежність.	1
12.	Реформи політичного та військового характеру в Ефіопії.	1
13.	Причини деколонізації постколоніального простору.	1
14.	Індійський соціалізм.	1
15.	Становлення комуністичного режиму у Китаї.	1
16.	Наслідки Другої світової війни для Японії	1
17.	Причини утворення двох корейських держав.	1
18.	Латиноамериканський сценарій виходу з післявоєнної економічної кризи.	1
19.	Радянсько-американські фактори впливу на Карибську кризу.	1
20.	Латиноамериканська інтеграція: специфіка та результати.	1
21.	Нікарагуанська революція: втрачене десятиліття.	1
22.	«Нова роль» військових у Єгипті.	1
23.	Шестиденна війна: причини, характер, наслідки.	1
24.	Спроби політико-соціальних трансформацій Афганістану в останній чверті ХХ століття.	1
25.	Режим талібан та міжнаодно-політична ізоляція.	1
26.	Військові кампанії США проти Іраку: причини, перебіг, наслідки.	1
27.	Енергетичні ресурси Ірану, як геополітичний важіль.	1
28.	Міжнародні терористичні організації: цілі та методи тероризму.	1
Разом		28

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (макс - 40 балів)		Модульний контроль (макс - 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	30	30	100

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 8 балів додаються, якщо на 75% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 3 бали додаються, якщо на 25% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості

		таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

1 бал – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

2 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

4 бали – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

6 балів – Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

8 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

10 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

12 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

14 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

16 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

18 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та

аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

20 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Антонова К.Д., Бонгард-Левин Г.М., Котовский Г.Г. *История Индии*. - М., 1979.
2. Алексеев Ю.М. *“Всесвітня історія ХХ ст. // “Слов’янський університет”*. – К., 1994.
3. Алексеев Ю.М., Вертегел А.Г., Даниленко В.М. *Всесвітня історія ХХ століття*. – К., 1994.
4. Бережков В.М. *Страницы дипломатической истории*. – М., 1984.
5. Богословський Е.А., Москалева А.А. *Национальный вопрос в Китае (1911-1949 гг.)*.-М., 1984.
6. Бородаев В.А., Леонов КС. Ф. *Кастро. Политическая биография*. - М., 1998.
7. Булычёв И.М. *Никарагуанская революция*. - М, 1986.
8. Васильев Л. С. *История Востока: В 2-х томах. 2-е издание*. - М., 2001.
9. *Восточный вопрос и внешняя политика России. Конец ХУІІІ – начало ХХ века*. – М., 1978.
10. *Всемирная история Новейшего времени: Справ. пособие*. – М., 1998.
11. *Всемирная история: В 24 т.* – Минск, 1997. – Т. 18-24.
12. *Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Марковой*. – М., 1997.
13. *Выдающиеся политики / Авт.-сост. И.С.Филинкова*. – Минск, 1999.
14. Георгиев В.А. *Внешняя политика России на Ближнем Востоке в 30-х и начале 40-х годов ХІХ века*. – М., 1975.
15. Глинкин А.Н. *Современная Бразилия*. -М., 1980.
16. Григулевич ИР. *Латинская Америка: церковь и революционное движение. 1960 - начало 1980-х гг.* - м., 1980.
17. Джонсон П. *Современность. Мир с двадцатых по девяностые годы: В 2 т. Т.1*.-М., 1995.

18. Дискуссионные проблемы Японской истории. -М., 1991.
19. Давлетов О.Р. НСДАП - шлях до влади (1919-1933 рр.): Навч. посібник. - Запоріжжя, 1993.
20. Даниленко В.М., Кокін С.А. Всесвітня історія. Хронологія основних подій. – К., 1997.
21. Деятели национально-освободительного движения: Политические портреты. Вып. 1. - М., 1989.
22. Джилас М. Лицо тоталитаризма. – М., 1993.
23. Дипломатический словарь: В 3-х т. – М., 1986.
24. Документы внешней политики СССР. – М., 1987. – Ч. 1 – 2.
25. Єфімов Г. Нариси з нової і новітньої історії Китаю. -К, 1964.
26. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. – К., 1995.
27. Ерусалимский А.С. Дипломатия и милитаризм. – М., 1968.
28. Звавич А.И. Обострение противоречий между империалистическими державами накануне I мировой войны. – М., 1962.
29. Зуев Ф.Г. Международные отношения накануне и в годы первой мировой войны. – М., 1986.
30. Зайцев Е., Тамгинский И. Япония: снова путь империализма. -М, 1985.
31. Идеология национально-освободительного движения в странах зарубежного Востока. 1917-1947: Очерки по истории общественной мысли народов Востока. -М., 1984.
32. Интеграция в Западном полушарии на пороге XXI века. - М., 1999.
33. История Кореи: в 2-х томах. /Ред. Б.Г. Гафуров и др. - М., 1974.
34. История Китая с древнейших времён до наших дней / Пр. Л.В. Симоновской, М.Ф. Юрьева. -М., 1974.
35. История международных отношений на Дальнем Востоке. -Хабаровск, 1965.
36. История стран Азии и Африки в новейшее время: В 2-х частях \ Пр. М.Ф. Юрьева. -М., 1976-1979.
37. История международных отношений и внешней политики СССР: В 3 т. – М., 1987. – Т. 1. 1917-1945.
38. История международных отношений: В 3-х т. – М., 1964.
39. История России (Россия в мировой цивилизации): Учебн. пособие / Под ред. проф. А.А.Радугина. – М., 1997.
40. Киссинджер Г. Дипломатия. – М., 1997.
41. Ключников Ю.В., Сабанин А.М. Международная политика новейшего времени в договорах, нотах, декларациях от Французской революции до снятия блокады с советской России. – М., 1926.
42. Колониальная политика капиталистических государств (1870-1914). – М., 1997.
43. Континентальная политика капиталистических государств (1870-1914). – М., 1997.
44. Кредер А.А. Новейшая история. XX век: В 2 ч. – М., 1995. – Ч. 1-2.
45. Кузнецов Ю.Д., Навлицкая Г.Б., Сырицин ИМ. История Японки: Учебник для студентов вузов по специальности "История". -М., 1988.
46. Капитализм в Латинской Америке: очерки генезиса, эволюции и кризиса. - М., 1983. Ю.Королев Ю.Н., Кудачкин М.Ф. Латинская Америка: революции XX века. -М.,1986.
21. Корея. История и экономика. -М., 1958.
22. Латинская Америка в международных отношениях. - М., 1988. - Т. 1-2.
23. Латинская Америка 80-х гг.: партийно-политическая структура стран региона. -М., 1989.
24. Латинская Америка 80-х гг.: страны Южного конуса: современное положение и перспективы развития. - М.,1989.
25. Латинская Америка в цифрах. - М.,1989.
26. Леонов НС. Очерки новой и новейшей истории стран Центральной Америки.
47. Любимов Н.Н., Эрлих А.Н. Генуазская конференция. – М., 1961.
48. Малафеев К.А. Луи Барту – политик и дипломат. - М., 1988.
49. Миронов Б.Н. История в цифрах. – Л., 1991.

27. Матлина А.А. Латинская Америка в меняющемся мире. -М., 1992.
28. Международные отношения в Азиатско-Тихоокеанском регионе. -М., 1979.
29. Международные отношения на Дальнем Востоке (1870- 1945 гг.). / Пр. Жукова. -М., 1951.
30. Меликсетов А.В. Победа Китайской революции: 1945-1949. - М., 1989.
31. Новейшая история Индии. - М., 1959.
32. Новейшая история стран Азии и Африки, XX век: Учеб. для студ. высш. учебн. Заведений: В 2 ч. \Пр. А.М. Родригеса..-4.1: 1900- 1945. -М. 2001.
33. Мировое политическое развитие: век XX. -М., 1994., 1995.
35. Новейшая история Китая. 1928-1949. -М., 1984.
36. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век. В 3-х частях/ П.р. А.М. Родригеса и В.М. Пономарёва. - М., 2001.
37. Национально-освободительное движение в Индии и деятельность Б.Г. Тилака. -М., 1958.
50. Нова історія (під ред. Галкіна М.С.) 1870-1918 рр. – М., 1984.
51. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1917-1945 / Под ред. В.К.Фураева. – М., 1989.
52. От Мюнхена до Токийского залива: Взгляд с Запада на трагические страницы истории второй мировой войны. – М., 1992.
53. Очерки новейшей истории Японии /Отв. ред. Х.Т.Эйдус. - М., 1957.
54. Очерки истории рабочего движения Японии. - М., 1955.
55. Розалиев Ю.Н. Новая и новейшая история стран Азии и Африки: Учебное пособие для вузов по спец. «История». - М.,1987.
56. Пивовар С.Ф., Серіщев Я.М., Стельмах С.П. Всесвітня історія XX століття. – К., 1995.
57. Прозектор Д.М. Мировые войны и судьбы человечества. – М., 1986.
58. Прозектор Д.М. Фашизм: путь агрессии и гибели. М., 1986.
59. Пядышев Б. Каким мы оставили позади XX век... Величайшие события XX века // Международная жизнь. – 2000. – № 1.
60. Семиряга М.И. Тайны сталинской дипломатии 1939 –1941. – М., 1992.
61. Советская историческая энциклопедия: В 16-ти т. – М., 1961-1964.
62. Стельмах С., Пивовар С. Всесвітня історія (запитання і відповіді). – К., 1996.
63. Строганов А.И. Новейшая история стран Латинской Америки. -М., 1995.
64. Токарев Ю.А. Тайны первой мировой войны. – М., 1990.
65. Троян С.С., Постоловський Р.М., Федорак В.Ф. Світ на зламі епох (історія від кінця XIX ст. до 1945 р.): Навч. посібн. – К., 2000.
66. Трубайчук А.Ф. Друга світова війна. – К., 1995.
67. Україна. 3 історії міжнародних відносин з давніх часів до сьогодні. – Львів, 1995.
68. Українська радянська енциклопедія: В 12 т. – К., 1978-1984.
69. Цветков Г. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр. – К., 1997.
70. Черчилль У. Вторая мировая война: В 3 кн. – М., 1991. – Кн. 1-3.

Додаткова література:

71. Актуальные вопросы глобализации: Круглый стол // МЭиМО. – 1999. – № 4 – 5.
72. Алексеев Ю.М., Вертегел А.Г., Даниленко В.М. Всесвітня історія XX століття. – К., 1994.
73. Арбатов А. Национальная идея и национальная безопасность // МЭиМО. – 1998. – № 5 – 6.
74. Арсеев А. Глобалізація чи фрагментація і пауперація ? Що нам готує вік прийдешній ? // Віче.- 1998.- № 12.- С. 98-117.
75. Арсен П'єр. Парадокси розвитку світового співтовариства // Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. – К., 1997.
76. Арсен П'єр. Парадокси розвитку світового співтовариства // Політична думка. – 1996. – № 3 – 4.
77. Баланс сил в мировой политике: Теория и практика. – М., 1993.
78. Белл Д. Социальные рынки информационного общества. – М., 1986.

79. Берденников Г. Договор о запрещении ядерных испытаний // *Международная жизнь*. – 1997. – № 3.
80. Бжезинский З. Вне контроля. Глобальный беспорядок накануне XXI века // *США: ЭПИ*. – 1994. – № 4.
81. Бжезинський З. Велика шахівниця // *Всесвіт*. – 1999. – № 3.
82. Білорус О., Скаленко О. Глобальна інформаційна основа постіндустріального розвитку. – К., 1995.
83. Білорус О. Кому загрожують зарубіжні стратегії трансформації? // *Віче*. – 1999. – № 3.
84. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944 – 1996 рр.). – К., 1998.
85. Вевйорка Мішель. Нова парадигма насильства // *Демони миру та боги війни*. – К., 1997.
86. Вінстон П., Нейган. Толерантність та міжнародний правопорядок // *Демони миру та боги війни*. – К.: Політична думка, 1997.
87. Всемирная история Новейшего времени: *Справ. пособие*. – М., 1998.
88. Всемирная история: В 24 т. – Минск, 1997. – Т. 18-24.
89. Всемирная история: Учебник для вузов / Под ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Марковой. – М., 1997.
90. Выдающиеся политики / Авт.-сост. И.С.Филинкова. – Минск, 1999.
91. Глобальні трансформації і стратегії розвитку. Монографія. – К., 1998.
92. Глухова А.В. Типология политических конфликтов. – М., 1997.
93. Головаха Е. Трансформирующееся общество. – К., 1996.
94. Гончарук А. Від геополітики до геоeкономіки // *Політика і час*. – 1998. – № 11-12. – С. 35-44.
95. Горбатенко В. Парадигма модернізації // *Нова політика*. – 1998. – № 4. – С. 41-51.
96. Горбулін В. Демократія і національна безпека: друзі чи вороги? // *Урядовий кур'єр*. – 25 грудня 1997.
97. Гречко П. К вопросу о понятии “национальная безопасность” // *Социально-политический журнал*. – 1998. – № 3.
98. Гриб О. Соцієтальна безпека: перегляд традиційних підходів до проблем безпеки у теорії міжнародних відносин // *Нова політика*. – 1997. – № 4.
99. Гуменюк Б. Сучасна концепція міжнародних відносин // *Політика і час*. – 1997. – № 4. – С. 59-63.
100. Даниленко В.М., Кокін С.А. Всесвітня історія. Хронологія основних подій. – К., 1997.
101. Данилов А. Глобализм, регионализм и современный трансформационный процесс // *Социс*. – 1998. – № 9.
102. Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. – К.: Політична думка. – 1997.
103. Дергачев А. Украина в современных геополитических преобразованиях // *Полис*. – 1998. – № 3.
104. Дергачов О. Небезпека як атрибут державності // *Політична думка*. – 1997. – № 1.
105. Дилигенский Г.Г. «Конец истории» или смена цивилизаций? // *Вопросы философии*. – 1991. – № 3.
106. Дробот Г.А. Противоречия и баланс сил в международных отношениях // *Социально-политические науки*. – 1991. – № 2.
107. Дробот Г.А., Куинси Райт. О конфликтах и стабильности в международных отношениях // *Социально-политические науки*. – 1991. – № 7.
108. Дугин А. Основы геополитики. Геополитическое будущее России. – М., 1997.
109. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. – К., 1995.
110. Жакье Б. Международные отношения: В 2 т. – Нижний Новгород, 1998.
111. Забарко Б. Чи збереже людство людяність? Збройні конфлікти і гуманітарні права людини // *Політика і час*. – 1994. – № 2.
112. Загладин В. Тоталитаризм и демократия: конфликт века // *Кентавр*. – 1992. – № 5-10.
113. Залысин И.Ю. Политическое насилие в системе власти // *Социально-политический журнал*. – 1995. – № 3.
114. Зленко А. Внешняя политика должна работать на внутреннюю // *Зеркало недели*. – 2001. – 20 – 26 января.

115. *Индивиды в международной политике: Пер. с франц.* – М., 1996.
116. *История России (Россия в мировой цивилизации): Учебн. пособие / Под ред. проф. А.А.Радугина.* – М., 1997.
117. *Івченко О. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан.* – К., 1997.
118. *Камінський А. Вступ до міжнародних відносин.* – Львів, 1995.
119. *Канцелярук Б. Політика різновекторного балансування // Розбудова держави.* – 1997. – № 6.
120. *Клепацкий Л. Дилеммы российской внешней политики // МЖ.* – 2000. – № 7.
121. *Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика: Навч. посібн.* – К., 2001.
122. *Косолапов Н. Введение в теорию мировой политики и международных отношений // МЭиМО.* – 1998. – № 1 – 5, 11 – 12; 1999. – № 1 – 3, 6.
123. *Косолапов Н. Международные отношения как специфический тип общения // МЭ и МО.* – 1999. – № 6.
124. *Костенко Ю. Національна безпека // Розбудова держави.* – 1996. – № 11.
125. *Красильщиков В. Ориентиры грядущего. Постиндустриальное общество и парадоксы истории // Общественные науки и современность.* – 1993. – № 2
126. *Кредер А.А. Новейшая история. XX век: В 2 ч.* – М., 1995. – Ч. 1-2.
127. *Кулагин В.М. Мир в XXI веке: многополюсный баланс сил или глобальный Рах Детократика? Гипотеза «демократического мира» в контексте альтернатив мирового развития // Полис.* – 2000. – № 1.
128. *Лазарева А. Чи однаково ми розуміємо систему безпеки? // Віче.* – 1996. – № 6.
129. *Лосів І. Культурно-історичні чинники геополітичних альянсів // Нова політика.* – 1995. – Червень-липень.
130. *Мадіссон В., Шахов В. Глобальні проблеми та національний інтерес у зовнішній політиці // Політологічні читання.* – 1993. – № 4.
131. *Мадіссон В., Шахов В. Політологія міжнародних відносин.* – К., 1997.
132. *Международное право. Словарь-справочник* – 1997.
133. *Международные организации системы ООН: Справочник.* – М., 1990.
134. *Международные отношения: социологические подходы.* – М., 1998.
135. *Место и роль государства в процессе развития: Круглый стол // МЭиМО.* – 1998. – № 12.
136. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки): Підручник.* – К., 2001.
137. *Мир на рубеже XXI века: Международная панорама.* – М., 1990.
138. *Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. Енциклопедія.* – К., 1998.
139. *Моргентау Г. Политические отношения между нациями. Борьба за власть и мир // Социально-политический журнал.* – 1997. – № 2.
140. *Павленко Ю. Три підходи до розуміння світового історичного процесу // Політична думка.* – 1997. – № 1.
141. *Павловський М. Світ і Україна на порозі третього тисячоліття. I перед вибором // Віче.* – 2000. – № 1.
142. *Пахомов Ю. Криза перехідного періоду. Надовго? // Віче.* – 1993. – № 11.
143. *Пивовар С.Ф., Серіщев Я.М., Стельмах С.П. Всесвітня історія XX століття.* – К., 1995.
144. *Пирожков С., Чумак В. Проблема оборонної політики: геополітичний аспект // Політологічні читання.* – 1993. – № 1.
145. *Платонов С. После коммунизма.* – М., 1991.
146. *Поздняков Э.А. Системный подход и международные отношения.* – М., 1976.
147. *Политологический словарь / Под общ. ред. В.И.Астаховой и Н.И.Панова.* – Харьков, 1997.
148. *Политология. Энциклопедический словарь.* – М., 1993.
149. *Політичний мавзолей. Реферативний виклад книги О.Тоффлера “Третя хвиля” // Філософські студії (Спеціальний випуск),* 1995.
150. *Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посібн.* – К., 1997.

151. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги: В 2 т. – К., 1994.
152. Пядышев Б. Каким мы оставили позади XX век... Величайшие события XX века // *Международная жизнь*. – 2000. – № 1.
153. Рябов С. Теорія міжнародної політики // *Політологічні читання*. – 1995. – № 1.
154. Система, структура и процесс развития современных международных отношений / *Отв. ред. В.И. Гантман*. – М., 1984.
155. Смутьский С.В. Идентификация военного конфликта // *Полис*. – 1995. – № 4.
156. Современные международные отношения: Учебник / *Под ред. проф. А.В. Торкунова*. – М., 2001.
157. Сорокин К. Геополитика современности и геостратегия России. – М., 1996.
158. Сорокин К. Ядерное оружие в эпоху геополитической многополярности // *Полис*. – 1995. – № 4.
159. Сорокин П. Человек, общество, цивилизация. – М., 1992.
160. Тихомиров С. Політ. розвиток у геополітичному вимірі // *Віче*. – 1999. – № 8.
161. Троян С.С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібник. – К., 2000.
162. Удовенко Г. Зовнішня політика України: реалії та перспективи // *Політика і час*. – 1996. – № 1.
163. Узловые проблемы истории Индии. – М., 1981.
164. Хрестоматия по новейшей истории \ *Пр. Б.Г. Гафурова*. Т. 1-3. – М., 1960-1961.
165. Хрестоматия по истории международных отношений: Учебное пособие. Вып. 1-2. – М., 1963, 1972
- 166.44. Чили: от диктатуры к демократии. – М., 1991.
167. Шабшина Ф.Н. Очерки новейшей истории Кореи (1945-1953 гг.) – М., 1958.
168. Шабшина Ф.Н. Южная Корея 1945-1946 гг.. Заметки очевидца. – М., 1974.
169. Шереметьев И.К. Неолиберальная модель в фокусе критики // *Латинская Америка*. – 2000. – № 6.
170. Уткин А.И. Векторы глобальных перемен: анализ и оценка основных факторов мирового политического развития // *Полис*. – 2000. – № 1.
171. Фарукишин М. Х. Суб'єкти федерацій в міжнародних отношениях // *Полис*. – 1995. – № 6.
172. Федотов А. глобальный кризис и новое содержание понятия “политика” // *Социально-политический журнал*. – 1995. – № 2.
173. Федотова В. Теорії соціальної модернізації та євразійство // *Політична думка*. – 1995. – № 2-3.
174. Фесенко-Савич О., Пахомов Ю. Размышления о настоящем мире // *Досье Секретных Служб*. – 2000. – № 11.
175. Фукуяма Ф. Конец истории // *Вопросы философии*. – 1990. – № 3.
176. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій // *Філософська і соціологічна думка*. – 1996. – № 1-2.
177. Хилько М. Політичні аспекти проблеми подолання екологічної кризи // *Розбудова держави*. – 1998. – № 7/8. – С. 57-63
178. Хозин Г.С. Джеймс Розенау: взгляд на внешнюю политику // *Социально-политические науки*. – 1991. – № 3.
179. Хоскинг Д. История Советского Союза. 1917-1991. – М., 1994.
180. Цыганков П. А. Міжнародні відносини як особливий різновид суспільних відносин // *Політологічні читання*. – 1992. – № 2.
181. Цыганков П. А. Политика и международные отношения // *Вестник МГУ. Серия 18*. – 1995. – № 3.
182. Цыганков П.А. Международные отношения: Учебное пособие. – М., 1996.
183. Цыганков П.А. Раймонд Арон о политической науке и социологии международных отношений // *Социально-политические науки*. – 1991. – № 5.
184. Шахназаров Г.Х. Грядущий миропорядок. О тенденциях и перспективах международных отношений. – М., 1981.
185. Шевцов А. Релікт “холодної війни”: необхідність практичних кроків у галузі ядерного

- розброєння // Політика і час.- 1998.- № 8.- С. 3-9.
186. Шпорлюк Р. Російське питання й імперська експансія // Політична думка. – 1996. – № 3–4.
187. Шрьодер Р. Осмислення минулого та утвердження демократії // Політична думка.- 1999.- № 3-4.- С. 121-129.
188. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ. Сравнительное изучение цивилизаций: Пер. с англ. – М., 1999.
189. Ясперс К. Будущий мировой порядок // Век XX и мир. – 1990. – № 9.
190. Ясперс К. Проблемы будущего // Смысл и назначение истории. – М., 1993.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Японія після Першої світової війни і у 20-х рр. ХХ ст.
2. Японія в період світової економічної кризи 1929-1933 рр. і війни на Далекому Сході.
3. Соціально-економічний і політичний розвиток Кореї у міжвоєнний період.
4. Внутрішнє і міжнародне положення Китаю в першій половині 20-х років ХХ ст.
5. „Рух 4-го травня” 1919 р.
6. Китай у роки революції 1925-1927 рр. і громадянської війни.
7. Режим Чан Кайши в кінці 20-х - на поч. 30-х рр.
8. Монголія у міжвоєнний період; особливості політичного та економічного розвитку.
9. Особливості політичного розвитку Південно-Східної Азії.
10. Закон про управління Індією 1919 р. І його наслідки.
11. Основні тенденції політичного розвитку Індії у міжвоєнний період.
12. Індія в роки Другої світової війни.
13. Особливості політичного і економічного розвитку Туреччини між: двома світовими війнами.
14. Державний переворот 1921 р. в Ірані: причини та наслідки.
15. Режим Реза-шаха в Ірані.
16. Афганістан у міжвоєнний період: внутрішня та зовнішня політика.
17. Палестина між: двома світовими війнами: політичний розвиток, сіоністська колонізація, національно-визвольний рух.
18. Ірак між: двома світовими війнами.
19. Соціально-економічне і політичне положення колоній в Африці.
20. Національно-визвольна боротьба африканських народів і політика колоніальних держав.
21. Правління триумвірату і реформи 20-30-х рр. у Єгипті.
22. Єгипет між: двома світовими війнами: особливості політичного і економічного розвитку.
23. Внутрішньополітичне положення в Судані у міжвоєнний період, соціальна структура суспільства.
24. Політичний та соціалістичний розвиток Лівії у міжвоєнний період.
25. Положення Алжіру після Першої світової війни та антиколоніальний рух.
26. Туніс у міжвоєнний період.
27. Марокко між двома світовими війнами та у роки Другої світової війни.
28. Японія в посткупаційний період (1952 - середина 1960-х рр.).
29. Політичний і економічний розвиток Японії з середини 60-х - 90-ті рр. ХХ ст.
30. Політична система і проблеми суспільно-політичного життя сучасної Японії.
31. Криза колоніалізму. Вихід країн, що визволилися на міжнародну арену.
32. Лаоська криза. Женевська угода 1962 р. з Лаосу та її наслідки.

33. Камбоджа в боротьбі за незалежність.
34. Англо-нідерландська агресія проти Індонезійської Республіки.
35. Інтеграційні процеси в Південній Азії. Створення АСЕАН та її діяльність у 60-70 ті рр. XX ст.
36. Утворення ДРВ. Боротьба в'єтнамського народу проти французької агресії.
37. Дуга індокитайська війна. Утворення Соціалістичної Республіки В'єтнам.
38. Китайсько-індійський збройний конфлікт 1962 р. та його вплив на міжнародні відносини в Південній Азії.
39. Бангладешська криза.
40. Вплив кашмірської проблеми на індійсько-пакистанські відносини.
41. Крах мандатної системи на Близькому Сході. Проблема Сирії та Лівану.
42. Утворення Ліги Арабських держав.
88. Монголія у другій половині XX ст.
89. Громадянська війна в Китаї 1946 -1949 рр.
90. Утворення КНР: економічний та політичний розвиток у 50-х рр. XX ст.
91. „Великий стрибок" і його наслідки для Китаю.
92. „Культурна революція" в Китаї: результати та оцінки.
93. КНР в роки реформ: політико-економічний розвиток, міжнародне становище.
94. Тайвань у другій половині XX ст. Проблеми об'єднання з КНР.
95. Воєнно-політичний конфлікт у В'єтнамі 1961-1975рр. Об'єднання країни.
96. Таїланд у другій половині XX століття: особливості політичного та економічного розвитку.
97. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Бірми у другій половині XX ст.
98. Ірак в період призи́денства аль-Бакра (1968-1979рр.).
99. Ірак в часи правління Саддама Хусейна: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку.
100. Американо-іракські конфлікти: порівняльна оцінка протікання, розвитку і результатів.
101. Кувейт у другій половині XX ст.: особливості політичного та економічного розвитку.
102. Соціально-економічний і політичний розвиток Сирії в останній третині XX ст.
103. Ліван у другій половині XX ст.
104. Саудівська Аравія в другій половині 60-х - 80 рр. XX ст. Релігійна роль і зовнішньополітична діяльність Саудівського уряду.
105. Політичний і соціально-економічний розвиток ОАЕ.
106. Бахрейн і Катар у другій половині XX ст. : порівняльна характеристика економічного і політичного розвитку.
107. III арабо-ізраїльська війна та її наслідки. Йорданія в 1970-1980 рр.: політичне положення.
108. Судан у другій половині XX ст.: особливості політичного та соціально-економічного розвитку.
109. Лівія в 1969-1980 рр. Вереснева революція 1969 р. і зміни в державному влаштуванні.
110. Визвольна національно-демократична революція 1954-1962 рр. в Алжирі.
111. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Тунісу у Другій половині XX ст.
112. Мароко у другій половині XX ст.
113. Соціально-економічний і політичний розвиток Мавританії в другій половині XX ст.
114. Роль колоніальної Чорної Африки в післявоєнній світовій економіці.
115. Боротьба проти расистських режимів в Південній Родезії і Південно-Західній

- Африці. Утворення незалежних держав Зімбабве і Намібії.*
116. *Револуція 1974р. і повалення монархії в Ефіопії.*
 117. *ПАР: становлення, розвиток, проблеми.*
 118. *Ліберія у другій половині ХХ спи: особливості економічного і політичного розвитку.*